

žita izvesti, se mora spomladna. Poleg pšenice in rži je važna tudi setev spomladnega ječmena, ki je za zmesni kruh prav dober. Če tudi nam spomladna setva krušnega žita nekaj pozneje zori, je vendarle še setev strniščne ajde po teh sadežih mogoča, zlasti po spomladnem ječmenu.

Seveda se nam tudi pri tej setvi kažejo težave, katere bo treba na kak način premagati.

Največja težava se nam kaže v dobavi potrebnega semena. Iz zunanjih dežel bo težko kaj dobiti. Najbrže nič. Pa tudi iz domačih krajev bo težko spraviti potrebno seme skupaj, deloma zaradi tega, ker se spomladnega žita pri nas sploh manj prideluje (le po gotovih krajih), deloma pa zaradi tega, ker je vojnožitni prometni zavod že vse pokupil, kar je bilo razpoložnih zalog. To je velika škoda za naše žitno pridelovanje, na katero smo od dne do dne — bolj navezani.

Na vsak način bi se morala c. kr. kmetijska družba, oziroma Gospodarska Zveza, takoj pobrigati za to, da se dobi vse potrebno seme spomladnega žita, kolikor se ga da sploh še dobiti. Ravno tako se morajo pobrigati pa tudi vsi tisti gospodarji za nakup potrebnega semena, ki želijo sejati spomladno pšenico, spomladno rž ali pa spomladni ječmen. Najbolje bo, če se prizadeji gospodarji obračajo na svoja županstva zaradi dobave potrebnega semena in da posredujejo županstva ves ta nakup.

Najtežje bo dobiti spomladno pšenico, ker je pri nas bolj izjemoma pridelujejo. Glede te je pripomniti, da jo moramo sejati v prvi spomladni, da bo imela zadosti vlage za svoj razvoj. Spomladne rži se bo dalo še kaj dobiti, ker se pri nas v hribskih krajih rada prideluje. Tudi za rž velja zgodnja setev. Važen je v takih slučajih pa tudi spomladni ječmen, ki se pri nas tuintam seje in od katerega bi se moralo dalo dobiti tudi še nekaj semena.

Na vsak način je naša naloga, da skrbimo že sedaj za spomladno setev in da storimo v tem oziru vse, kar je mogoče. Le na ta način si zamoremo zagotoviti zadosten pridelek krušnega žita v nastopajočem letu.

Rohrman.

Kmečki kruh -- pod mizo.

Piše se nam:

V ponedeljek dne 11. vinotoka 1915, kmalu po 9. uri zjutraj je prišlo v »Z.« gostilno v Ptuj s košarico v roki kakih 14 ali 15 let staro, čedno oblečeno kmečko dekle k mali južini. Povzilo je skledico neke juhe z mesom in zraven pilo četrt l. vina. Pri tej priliki sem jaz, tujec v ptujskem mestu, sedeč ob drugi mizi, opazil, da je dekle vsakokrat, kadar je došla natakara v sobo, skrilo domač kmečki kruh na svoje krilo pod mizo; ko je pa natakara odšla, položilo je isti kruh zopet pred se na mizo in to ponovilo večkrat.

Mene je tako skrivanje poštenega kmečkega kruha v sedanjem vojnem času hudo pogrelo. Moj Bog, sem si mislil, če naš vsakdanji črn kruh tudi še zdaj nima veljave po gostilnah, da se mora skrivati pod mizo, kedaj pa ga bo sploh imel? Najraje bi bil dekle pošteno okregal, a premislil sem si ter sklenil ga o priliki naznaniti Tebi, cenj. »Slov. G.«, ki si vrl zagovornik in branitelj kmečkih pravic in koristi, da Ti zakličesh 25.000krat na ves glas, ki se bo slišal širom slov. domovine: »Hoj, dekle, tako pa ne! Črn kmečki kruh na in ne pod mizo, in če je tudi stokrat v mestni gostilni! Ne sramuj se ga, ampak spoštuj ga in ponosna in vesela bodi, da ga imaš! Na stotisoče je ljudi, ki bi ga radi imeli, pa ga nimajo. Časi, ko je bil preprost človek od sebičnih preobjektivnikov zasramovan zaradi tega, da je vzal grizljaj domačega kruha, mesa i. dr. se boj na daljno pot, so minili ter se ne bodo več vrnili. Dandanes smo prepričani vsi, da brez vsakdanjega kruha ni vojske, ni zmage, ne domovine. Sedaj v marsikateri trgovini ali gostilni za gotov denar ne dobiš kruha, ne belega, ne črnega; navsezadnje pa jej denar, če moreš! Kmečke stopinje, kmečki žulji rešujejo našo ljubo Avstrijo iz nastavljenih pastí, v kateri bi naj mi vsi, izgledani do smrti, obnemogli. Da se to ne bo zgodilo, k temu pripomagaj tudi okregano kmečko dekle, ti, z najprijadnejšim delom na rodni grudi domači, kjer po leti vsakdanji kruhek zori!»

A. Starina.

Nove vladne odredbe na na gospodarskem polju.

Nove cene za moko. Stajersko namestništvo razglašala: Notranje ministrstvo je izdalo za vojno-žitno-prometni zavod nove predpise glede na zmletje žita ter določilo nove cene za oddajo moke na debelo.

Te cene za oddajo moke na debelo znašajo za meterski stot, in sicer od mlina, oziroma od zadnje železniške postaje kupca, za pšenični zdrob in pšenično moko za peko 110 K, za moko za kuho št. 1 90 K, za št. 2 75 K in za krušno moko 47 K za meterski stot. Na podlagi teh cen, ki so mnogo višje, kakor so bile dosedanje cene za moko, je določilo namestništvo cene za moko pri prodaji na drobno. Te cene so različne, in sicer so drugačne za občine, ki se nahajajo ob kaki železniški postaji, za občine, ki niso oddaljene več kakor 3 km od kake železniške postaje, ter končno za vse druge občine na deželi. Za občine, ki se nahajajo ob kaki železniški postaji, ali ki so oddaljene od kake železniške postaje 3 km, so določene cene za nadrobno prodajo moke sledeče: za pšenični zdrob in za pšenično moko za peko 1 kg K 1.20, za moko za kuho št. 1 90 v, št. 2 84 v in za krušno moko 1 kg 55 v. Za občine, ki so oddaljene od kake železniške postaje več kakor 3 km in ne več kakor 10 km, so določene cene pri prodaji moke na drobno sledeče: za pšenični zdrob in za pšenično moko za peko 1 kg K 1.21, za moko za kuho št. 1 1 K, št. 2 85 v in za krušno moko 56 v. Za vse občine, ki so oddaljene od kake železniške postaje več kakor 10 km, so pa cene sledeče: Za pšenični zdrob in za pšenično belo moko za peko 1 kg K 1.23, za pšenično moko za kuho št. 1 K 1.02, št. 2 87 v in za krušno moko 1 kg 58 v. Pripomniti je, da v te cene ni všteti užitinski davek.

Novi predpisi za zmletje žita. Notranje ministrstvo je izdalo glede na zmletje žita vojno-žitno-prometnemu zavodu sledeče nove predpise: Iz pšenice se sme izmleti 3% pšeničnega zdroža, 15% nove vrste pšenične moke za kuho, in sicer št. 2, potem 64% krušne moke in 15 odstotkov otrobov. Dosedaj je znašal izmletek 78%, odslej naprej bi pa znašal 82%.

Najvišje cene za petrolej. Z 2. januarjem so stopile v veljavo najvišje cene za petrolej v prodaji na drobno, ki so v raznih krajih različne, in sicer z ozirom na oddaljenost posameznih občin od železniških postaj, oziroma mest. Nekaka temeljna najvišja cena za spodnještajerske okraje je 50 v za 1 liter ali 61 v za 1 kg petroleja. Za mariborski okraj velja 50 v, oziroma 61 v kot temeljna cena. Z ozirom na razne stroške pri prevažanju od železnice je za večino občin določeno 51 v, oziroma 62 v, za najbolj oddaljene občine 52 v, oziroma 63 v. V ptujskem okraju je temeljna cena 51 v, oziroma 72 v, za bližnje občine 52 v, oziroma 63 v, za najbolj oddaljene 54 v, oziroma 65 v. Za ormoški sodni okraj 51 v, oziroma 62 v (za Ormož, Hardek, Obrž in Središče), za ostale občine 53 v, oziroma 64 v. Za rogaški sodni okraj 52 v, oziroma 63 v (za Rogatec, za Slatino in okolico in za Kostrivnico), za vse druge občine 54 v, oziroma 65 v. Te najvišje cene se morajo v prodajalnah na vidnem mestu javno razglasiti.

Oddaja kovinskega orodja. Ministrstvo je dne 29. decembra glede oddaje kovinskih predmetov in orodja sledeče odredilo: 1. Izdelovalci in trgovci morajo od svojih zalog za sedaj oddati samo eno tretjino kovinastih predmetov, ki jih imajo v zalogi. 2. Lastniki gostiln in točilnic, pekarij in slaščičarn, nadalje društva, ki imajo gostilne in točilnice — izvzeti so zavodi, ki imajo izrecni dobrodelni namen — morajo za sedaj oddati samo polovico kovinastih predmetov in orodja, ki jih imajo v svoji posesti. Taki predmeti so: Kuhinjska posoda in navadna bakrena, ali z drugimi kovinami prevlečena posoda, ki se rabi pri kosilih, posoda iz čistega nikla, možnarji, tolkači, navadni svečniki — izvzeti so svečniki iz pločevine — gladilniki iz medenine, posoda in kotli iz bakra in medenine, ki se rabijo za vkuhanje sadja in zelenjave, vratca ali plošče pri pečeh in štedilnikih, ki so napravljena iz bakra, medenine, bronca ali tombaka, uteži iz medenine od teže pol kg in naprej. Predmete iz drugih tvarin, ki so na tanko prevlečeni z bakrom, medenino, bronom, tombakom ali niklom, ni treba oddati. Tretjina ali polovica oddaji podvrženih kovin se izračuna tako, da se pri tehtanju vzame v poštev ali v račun tudi ona množina kovin, ki jo je dotičnik že ali brezplačno ali za gotov denar oddal osrednji delniški družbi za kovine ali posebnim za nakup kovinskih predmetov pooblaščenim osebam ali trgovinam. Od skupne teže se torej potem odšteje ena tretjina ali polovica. Če imaš n. pr. sedaj v zalogi 150 kg kovinastih predmetov, oddal pa si jih že poprej prostovoljno 60 kg, ti ni treba — če si trgovec ali izdelovalec — sedaj oddati več kot 10 kg; če pa si gostilničar, moraš po gornjem računu oddati še 45 kg svoje posode ali predmetov, t. j. 60 in 45 je 105 kg. Kedaj morajo izdelovalci, trgovci in gostilničari oddati zahtevane predmete, bo določilo okrajno glavarstvo. Druge osebe, t. j. zasebniki, posestniki i. t. d., ki bi morali že do 30. decembra oddati svoje kovinaste predmete, se lahko tudi po tem roku to storijo in jih prostovoljno prodajo osrednji delniški družbi za kovine na Dunaju ali pa njenim pooblaščenim.

Če komu ni popolnoma jasno, katere predmete svojega gospodarstva bi naj oddal, naj se obrne do okrajnega glavarstva.

Rusko bojišče.

Lansko leto so Rusi v sedanjem času gospodarili v Karpatih, kjer so pozneje tudi izkrcavali. Na tisoče ruskih vojakov spi v karpatskih šumah večno spanje. Karpati so bili pogin ruske armade. Daleč, več sto kilometrov, so morali Rusi vsled svojih karpatskih porazov premakniti svojo bojno črto nazaj na svoje ozemlje. Edino ozek pas gališke zemlje izhoden od reke Strypa in severno od Dnjestra še ima ruska armada v svoji oblasti. Celo jesen si Rusi ni upali napadati. Zbiral je na tistem sveže čete, jih izpustil in pošiljal proti naši meji. In sedaj, ko je napočela na severnem bojišču ostra zima, se je ruski medved vzdramil in se skobacal iz svojega dobro zavarovane brloga v Besarabiji in Voliniji ter je začel ob koncu meseca decembra 1915 napadati naše postojanke ob besarabsko-bukovinski meji in zadnje dni tudi v izhodni Galiciji, ob Dnjestru in Strypi.

Ob Novem letu so bili napadi Rusov ob Strypi izredno srditi, boji pa silno krvavi. Posebno pri mestu Bučac (severoizhodno od Stanislava) ter pri Burkanovu (severno od Bučaca) napadajo Rusi z veliko silo. Dosedaj so ostale te naše postojanke, kakor tudi one ob besarabski meji, kljub večdnevni ruskim navalom v naših rokah. Rusi so si zamenjivali svoje glave ob trdnih naših vrstah. Več stotin Rusov je obležalo mrtvih pred našimi žičnatimi ograjami, čez 3000 pa so jih naši v zadnjem tednu ujeli.

Nekatera poročila pravijo, da je Rus zbral sedaj proti avstrijski bojni črti novo dvamilijonsko armado. Potemtakem bi bilo pričakovati na severu še hudih bojev.

Hudi boji v izhodni Galiciji, in ob besarabski meji.

Poročila z bojišča.

Dne 30. decembra.

Boji v izhodni Galiciji se razširjajo in postajajo hujski. Včeraj (29. dec.) sovražnik ni napadal samo besarabske fronte, marveč tudi naše postojanke izhodno od dolnje in srednje Strype. Njegovo prodiranje se je razbilo večinoma že v ognju naših baterij. Kjer se to ni zgodilo, so se razbile ruske napadalne čete v našem infanterijskem ognju in v ognju strojnih pušk. Na najsevernejšem delu svojega včerajšnjega bojišča pred območjem v Burkanovu je pustil sovražnik 900 mrtvih in težko ranjenih. Tu so se udali 3 praporščaki in 870 mož. Skupno število 29. dec. v izhodni Galiciji ujetih je preko 1200 mož.

Dne 31. decembra.

Predozemlje naše fronte ob Strypi je bilo med Bučacem in Višnjovskim, tudi včeraj (30. dec.) pozorišče ponovnih z močnimi silami izvedenih ruskih napadov. Zopet so se, kakor prejšnje dni, v ognju hladnokrvnih hrabrih čet naše Pflanzler-Baltonove armade razbile vse sovražne naskakovalne čete. Ob dolnji Strypi in na besarabski fronti je delovanje po zadnjih bojih močno izčrpanega sovražnika začasno popustilo. Izgube, ki so jih imeli Rusi v preteklih dneh na izhodnogaliških bojiščih, presegaajo povsod običajno mero. Včeraj, dne 30. decembra je ležalo ob Strypi pred odsekom ene stotnije 161, pred nekim drugim 325 ruskih trupel. Ob dolnji Strypi, ob Ikvi in ob Putilovki ni bilo nobenih posebnih dogodkov.

Dne 1. januarja 1916.

Bitka v izhodni Galiciji se nadaljuje z nezmanjšano silo. Težišča teh bojev se je včeraj dne 31. decembra nahajalo ob srednjem in spodnjem toku reke Strype.

Že v prvih popoldanskih urah se je pričelo na ozemlju severno-izhodno od Bučaca živahno obstreljevanje mnogostevilne ruske artilerije, ki je trajalo notri do večera. Nato je začel sovražnik napadati. Sovražne čete so prodirale mestoma v gostih napadalnih vrstah štiri- do petkrat notri do naših žičnih ovir, toda bile so vsakokrat pod velikim